

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๙

การแก้เจ้าของ

มนุษย์เราและศาสนาทั้งสองอย่างนี้สำคัญด้วยกัน เมื่อประกบกันเข้าแล้วก็ยิ่งเป็นความสำคัญมาก ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งเสีย เป็นต้นว่ามีแต่คนเฉย ๆ ไม่มีเครื่องประดับให้เป็นความสำคัญของคน คนก็หาความสำคัญไม่ได้ คนเราจึงไม่ใช่จะสำคัญ เพราะเกิดขึ้นมาเป็นคนแล้วเท่านั้น ยังต้องมีเครื่องประกอบอีกมากมาย เฉพาะอย่างยิ่งก็คือศีลธรรมเป็นเครื่องประกอบ เป็นเครื่องประดับ ส่งเสริมให้มนุษย์เรามีคุณค่า และมีความสำคัญขึ้นมาโดยลำดับลำดับมา มรรยาท จริยะความประพฤติและปฏิบัติเป็นผู้มีภูมิระเบียบมีข้อบังคับตนเอง นี่ล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องเสริมคุณค่าของเราให้เด่น แม้คนอื่นเขาจะไม่เห็นเด่น แต่เรารู้สึกเด่นในเรา หาที่ตำหนิตนไม่ได้

ท่านว่า นตฺถิ โลเก รโท นาม ที่ลับไม่มีในโลกนั้นก็ใช่แต่เรานี่ เราทำตัวของเราให้ดีเถอะ จะปิดไว้เท่าไรก็ไม่อยู่ ต้องทราบด้วยกันทั้งนั้น และทำชั่วอีกเหมือนกันก็กระจายได้เช่นเดียวกัน คุณค่าจึงอยู่ที่การประพฤติของเรา ไม่ว่าจะที่แจ้งที่ลับ นี่เป็นเครื่องเสริม เช่นอย่างพระนี่ก็เหมือนกัน บวชออกจากโบสถ์มาแล้วจะศักดิ์สิทธิ์วิเศษทีเดียวก็ไม่ใช่ เพศนี้เป็นเครื่องประกาศตนให้ตัวของตัวทราบด้วยว่า เวลานี้เราเป็นนักบวชแล้ว นักบวชจะต้องเว้นอะไร ๆ ประกอบอะไร ให้รู้หน้าที่ของตนเอง จากนั้นไปก็ปฏิบัติหรือทำหน้าที่ตามเพศของตน นั่นละจะมีความศักดิ์สิทธิ์ขึ้นมาโดยลำดับ

ถ้ามาทำลายตัวเอง ด้วยการทำลายกฎข้อบังคับหลักธรรมหลักวินัยนี้ก็เหลวแหลกใช้ไม่ได้ หากคุณค่าไม่ได้พระองค์นั้น เขาไม่เลื่อมใส ไม่ว่าแต่เจ้าของตำหนิเจ้าของได้เลย แม้คนอื่นเขายังไม่เลื่อมใสด้วย กราบไม่ลง เลื่อมใสไม่ลง เชื่อไม่ได้ เพราะตัวเองก็เชื่อตัวเองไม่ได้ จะให้คนอื่นมาเชื่อได้อย่างไร เจ้าของไม่มีความเคารพเลื่อมใสเจ้าของได้ คนอื่นเขาก็ไม่เคารพเลื่อมใส เจ้าของมีทางตำหนิเจ้าของได้มากนักน้อยเพียงไร คนอื่นเขาก็มีทางตำหนิเจ้าของได้มากนักน้อยเพียงนั้นแหละ เรื่องเป็นอย่างนั้น

เพราะฉะนั้นการประพฤติจึงเป็นของสำคัญมาก การประพฤตินี้ถ้าเราไม่มีเครื่องมือ ไม่มีหลักวิชาได้ศึกษาเล่าเรียนมา เราก็ไม่เข้าใจว่าจะปฏิบัติตัวอย่างไร เพราะฉะนั้นศาสนาจึงเป็นหลักวิชาที่สำคัญมาก เป็นแนวทางที่ดีมากควรนำมาประพฤติปฏิบัติ

ผู้ชายเราก็อย่าไปเที่ยวเกะกะระรานผู้หญิงคนนั้น แม่อิหนูคนนี้ ไม่ใช่แม่อิหนูเราแล้วนั้นต้องระวังให้ดี ผู้ชายเรามักมาเสียอำนาจตรงนี้แหละ เพราะฉะนั้นจึงต้องเสริมอำนาจของเราให้ดีตรงนี้นะ อย่าไปเที่ยวเกะกะ อย่าไปเที่ยวเลอะ ๆ เทอะ ๆ ซอก

แซกซิกแซ็กตามซอกตามมุมตามโรงลิเกละครระบำรำไป หรือระบำรำบ้า หรืออะไรก็ไม่รู้แหละ ให้ระวังตรงนี้ให้ดี นี่ละผู้ชายเราเสียดักดีศรีตรงนี้

ผู้หญิงก็เหมือนกัน ถ้าประพฤติตัวอย่างนั้นแล้วก็เสียดักดีศรี กุลสตรีหายหมด ไม่มีเหลือเลย ที่เหลือก็เหลือแต่ทางภาคอีสานเขาเรียก ภาษา....เดือน ๙ คือมันหอน อิกทีกครึกโครม เวลานั้นมันคึกคะนอง ตัวไหนก็ตามไม่มีบ้านมีเรือนเลย วิ่งหากัน ประสานกันนุ่นไปหมด ตัวผู้วิ่งหาตัวเมีย ตัวเมียวิ่งหาตัวผู้ ไม่ทราบว่าเป็นใครต่อบ้านใครวิ่งประสานกันได้หมด คนคึกคนคะนองยิ่งร้ายกว่านั้น เพราะฉะนั้นจึงต้องระวังให้มาก สิ่งนี้เป็นสิ่งที่บัณฑิตทั้งหลายทำเสียไป ถ้าต่างคนต่างประพฤติปฏิบัติตัวให้ดีตามหลักธรรมที่ท่านสอนไว้แล้ว จะเป็นผู้มีศักดิ์ศรีดีงาม แม้ในครอบครัวก็ร่มเย็น ไม่มีอะไรจะร่มเย็นยิ่งกว่าครอบครัวของเราที่มีศีลมีธรรม

วัดนี้ก็เหมือนกัน มีแต่วัดเฉย ๆ พระปฏิบัติตัวเหลว ๆ แหลก ๆ ใช้ไม่ได้ อิกเช่นกัน ต้องปฏิบัติตัวให้สมศักดิ์ศรีของพระ หลักธรรมหลักวินัยมีอย่างไรวั้นแลคือ ศักดิ์ศรีของพระ นั้นแลคืออำนาจของพระ นั้นแลคือเครื่องประดับของพระ จะต้องประพฤติตัวให้เรียบร้อยไปตามหลักนั้น จะเป็นความสวยงามสง่าราศีองอาจกล้าหาญ ไม่ว่าในที่ชุมนุมชน ไม่ว่าอยู่คนเดียว ไม่ว่าอยู่ที่ไหน แม้ในป่าในเขาจะน่ากลัวขนาดไหน ก็ตาม คนที่มีธรรมมีศีลบริสุทธิ์แล้วจะไม่กลัว ตายก็ไม่กลัว เพราะฉะนั้น นักปฏิบัติกรรมฐานท่านถึงชอบอยู่ในป่า ลึกเท่าไรท่านก็ไม่กลัว เพราะท่านเชื่อในธรรมที่มีภายในใจของท่าน ธรรมจึงเป็นของสำคัญมาก ทำคนให้มีความสง่าผ่าเผยองอาจกล้าหาญทั้งปัจจุบันและอนาคตด้วย ตายก็ไม่ไปตกนรกแหละคนมีธรรม มันแน่ใจขนาดนั้น

วันนี้เป็นวันพระ ปกติวัดนี้มีคนมากเสมอ วันพระก็มาก วันเสาร์ก็มาก วันอาทิตย์ก็มาก ถ้าพูดถึงเรื่องมาก มากขึ้นโดยลำดับ แต่กำลังของเราลดลง ๆ ไม่สมดุลกัน รู้สึกว่าเหนื่อยทุกวันนี้ ทั้งผู้ที่จุดธูปออกไปนอกวัดก็มี เข้ามาหาไม่พบก็มี อย่างนี้ ละยุ่งอยู่ตลอด เพราะฉะนั้นเราจึงให้ชื่อมันโดยหลักธรรมชาติ ตั้งแต่หนุ่มพ่ออยู่นั้นเขาเรียกมหาบัว อู๊ย เขาเรียกมหาบัวนี้ภูมิไฉนะ ผึ้งผายเหมือนบ้า มหาบัวเป็นบ้ายังไม่รู้ตัว ตอนนั้น แต่ตอนแก่มานี้ก็เป็นบ้ายอีกแบบหนึ่ง มันคนละบ้านะตัวมหาบัวองค์เดียวนั้น ละ พอหลังจากนั้นก็เลื่อนยศมาเป็นหลวงตาบัว เขาก็มายุ่งกับหลวงตาบัว หรือหลวงตาบัวไปยุ่งกับเขาก็ไม่รู้แหละนะ เพราะต่างคนต่างยุ่งกัน เลยกลายเป็นหลวงตายุ่งขึ้นมา พอออกจากหลวงตายุ่งแล้วก็กลายเป็นหลวงตาลากขึ้นมา เขาก็ลากไปโน้นลากไปนี่เรื่อยไป จนกระทั่งทุกวันนี้ยังอยู่ในตำแหน่งหลวงตาลากนะ ใครจะเรียกหลวงตาลากก็ได้เราก็มองโกรธเขา

นั่นละการวินิจฉัยใคร่ครวญ การรบเข้าศึก เราจะไปรบในริมฝีปากคนไม่ได้ เราต้องรบในความรู้สึกของเรา อย่างครั้งพุทธกาลพระพุทธเจ้ากับพระอนนท์ไปบิณฑบาต เขาไม่พอใจเขาจ้วงคนดูตำพระพุทธรูปว่า ไอ้อุฐ ไอ้หัวโล้นโกนคิ้ว ไอ้ขอทาน นี่เราก็ก็นั่นแล้วในตำรา พระอนนท์เดือดร้อนวุ่นวาย จะอาราธนาพระพุทธเจ้าให้เสด็จไปเมืองอื่น เมืองที่เขาไม่ว่า เมืองที่เขาไม่ตำหนิติเตียน พระพุทธรูปก็รับสั่งถามว่า ถ้าไปเมืองนั้นแล้วเขาว่าให้อีกจะทำอย่างไรอนนท์ เราก็ก็นั่นออกจากเมืองนั้น ถ้าเมืองนั้นเขาว่าอย่างนั้นอีกจะไปไหน ไปไหนก็ถูกเขาว่าอย่างนั้น ๆ แล้วจะไปไหน ที่สุดหาโลกอยู่ไม่ได้

เพราะฉะนั้นจึงไม่ถูกต้องที่จะหลบหลีกปลีกตัวออกไปจากเข้าศึก โดยวิธีการหนีไปเมืองนี้เมืองนั้นอย่างนั้น นอกจากจะรู้กันอยู่ในจิตใจ หลบหลีกอยู่ในจิตใจ ในตัวเองนี้ ถ้าภายในตัวเองนี้มีความเฉลียวฉลาดแหลมคมที่จะปฏิบัติหรือต่อสู้กับมารภายในจิตใจของตนเป็นสำคัญได้แล้ว ภายนอกไม่สำคัญอะไรนัก อยู่ที่ไหนก็อยู่ได้ ไปไหนไปได้ทั้งนั้น นี่พระพุทธเจ้าท่านว่าอย่างนั้น ท่านจึงกล่าวเป็นบาลี แต่เราจะแปลเอาเป็นใจความย่อ ๆ ว่า ตูก่อนอนนท์ เรานี้เปรียบเหมือนกับช้างใหญ่ตัวก้าวเข้าสู่สงคราม คือแต่ก่อนเขารบสงครามกันด้วยช้าง ไม่ได้รบด้วยแบบทุกวันนี้ละ ว่าเรานี้เท่ากับช้างตัวใหญ่ที่ก้าวเข้าสู่สงคราม ไม่พรั่นพริ้งในลูกศรซึ่งจะมาจากทิศต่าง ๆ มีแต่จะมุ่งหน้าที่จะเข้าสู่แนวรบโดยถ่ายเดียว ปราบปรามเข้าศึกให้แหลกเหลวไปด้วยกำลังความสามารถของเราเท่านั้น เราจะไปหาห้วยไหวทางโน้นห้วยไหวทางนี้ไม่ได้

อันนี้ก็เหมือนกัน ลูกศิษย์ตถาคตจะไปหลบอยู่โน้นว่าที่นั่นเป็นมาร และหลบจากนี้ว่าโน้นเป็นมาร วันยังค่ำจนกระทั่งถึงวันตาย เราจะได้หลบหลีกอยู่อย่างนั้นตลอดเวลา เมื่อเป็นเช่นนั้นก็เป็นเหมือนหมาขี้เรื้อน คันตรงนี้เกาแล้ววิ่งไปโน้นว่าจะหายคันวิ่งไปโน้นก็ไปเกาะอยู่โน้นอีกหาที่สิ้นสุดไม่ได้ เพราะความคันอยู่ที่เนื้อที่หนังของมัน ถ้าหากว่าหายจากโรคเรื้อนแล้ว มันก็ไม่คันมันก็ไม่เกา อยู่ที่ไหนก็อยู่สะดวกสบาย อันนี้โรคเรื้อนที่ทำให้เราคัน ทำให้เราเกาะอยู่ในหัวใจของเรา ให้แก่ที่หัวใจของเราซิ เขาว่าให้เรายังไง เอาคำว่าของเขามาวินิจฉัยให้ได้เหตุได้ผล นี่เราไปสำคัญคำว่าเขาเฉย ๆ สำคัญว่าอย่างไร สมมุติยกตัวอย่างว่า เขาว่าให้หลวงตาบัวหัวโล้น แล้วเราหัวโล้นจริง ๆ ไหม เราต้องวินิจฉัยเรา ถ้าเราหัวโล้นจริง ๆ ก็เอาเขาพูดถูกต้องแล้วนี่ ต้องยอมให้เขาซิ ก็เรามาเป็นผู้ยอมรับความถูกต้องนี้ละ เรื่องก็ไม่มี

นี่ละการแก้เจ้าของ ให้แก่ที่หัวใจของเจ้าของ เขาว่าดีก็ตาม จิตของเราจะแยบออกรับอย่างไรบ้าง เขาว่าเราชั่ว จิตของเราจะแยบออกไป ประจักษ์มาหลอกเจ้าของว่ายังงัยบ้าง เขาว่าผ่านไปแล้วลมปากเขา เขาว่าดีก็ผ่านไปแล้วลมปากเขา เขาว่าเราชั่ว ลม

ปากนั้นผ่านไปแล้ว แต่ลมของสังขารที่ปรุงอยู่ภายในใจนี้ไม่ผ่าน ความยึดมั่นถือมั่น ความสำคัญมั่นจะยึดไว้อยู่ตรงนี้ แล้วจะเผาเราตรงนี้ด้วยการครุ่นคิดยุ่งเหยิงวุ่นวายอยู่นั้น

สุดท้ายก็ว่าคนนั้นไม่ดีคนนี้ไม่ดี ตัวเองผู้คิดผู้ยุ่งเหยิงวุ่นวาย ผู้ก่อไฟเผาเจ้าของ นั้นไม่ได้คิดเลยว่าดีหรือไม่ดี นี่ละคนเราแก้ตรงนี้ไม่ได้ เพราะฉะนั้น จึงไปหาตำหนิตรง โน้นตรงนี้ยุ่งไปหมด ถ้างแก้ตรงนี้ตกไปแล้ว อยู่ไหนอยู่ได้หมดนั่นแหละ แต่กิริยาที่จะตอบรับคนหนักเบาเล็กน้อยนั้นเป็นธรรมดา ส่วนภายในจิตของเราจะไม่ติดเราเองหนึ่ง ไม่ติดอารมณ์ที่มาเกี่ยวข้องกับเราหนึ่ง ไม่ติดคนนั้นหนึ่ง ไม่ติดลมปากคนนั้นหนึ่ง ไม่ติดอะไรทั้งนั้น นั่นจึงเรียกว่าผู้ปฏิบัติ ต้องแก้ไขอย่างนี้ซึ่งแก้ไขเจ้าของ

ไปหาแก้ไขอะไรภายนอก แก้ไขคนนั้นแก้ไขคนนี้ ไปหลีกคนนั้นไปหลีกคนนี้ จะหลีกไปไหน หลีกคนนี้ก็โดนคนนั้น หลีกคนนั้นก็โดนคนนี้ หมดไม่มีใครหลีกก็โดนเราอยู่ดี ๆ เพราะเราก็คนคนหนึ่ง ต้องคิดอย่างนั้นชินนักปฏิบัติ ให้มันรอบชี่ พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนคนให้โง่งนี่นะ ออกจากเมืองนี้ไปอยู่เมืองนั้น เหมือนอย่างพระอานนท์ทูลพระพุทธเจ้าให้ไปหาอยู่เมืองโน้นเมืองนี้ เขาจะไม่ได้ดูไม่ได้ตำ พระพุทธเจ้าว่าเราไม่ไป ไปที่ไหนเขาก็มีปากเหมือนกัน ว่าได้เหมือนกัน นี่วิธีปฏิบัติตนให้เป็นอย่างนั้น

วันนี้เป็นวันพระที่เราเคยพูดแล้ว วันโยมมีมากี่วัน วันโยมมีแต่วันยุ่ง ที่นี้ท่านให้มีวันพระเพื่อให้ระลึกว่า วันนี้เป็นวันประพฤติปฏิบัติธรรม อย่างน้อยได้ระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ หรือได้มาใส่บาตรให้ทานก็ยังดี มากกว่านั้นก็ให้การรักษาศีล จะเป็นศีล ๕ ก็ตาม ศีล ๘ ก็ตาม หรือได้ภาวนาด้วยก็ยิ่งดี ภาวนาคือการอบรมจิตให้สงบ เพราะตามธรรมดาของจิตจะหมุ่นตัวอยู่อย่างนี้ตลอดด้วยความคิดปรุง สังขารแปลว่าความปรุง ความคิดมันคิดขึ้นมาจากภายในใจ อันนี้ไม่มีเวล่ำเวลาเลย โรงงานเขาเปิดแล้วเขายังมีวันปิด แต่โรงงานคือใจนี้ไม่ทราบเปิดมาตั้งแต่เมื่อไรไม่เคยมีวันปิดเลย จึงต้องอาศัยหลักธรรมคือสมาธิ การฝึกหัดจิตของตนให้สงบนั้นแหละเรียกว่าปิดโรงงานเสียบ้าง จะได้มีความสงบร่มเย็น เหมือนอย่างเขาพักผ่อนแล้วมาพักผ่อนนอนหลับหรือรับประทานอาหาร ก็มีกำลังควรแก่การทำงานอีกต่อไป

ที่นี้จิตก็ให้พักเสียบ้าง งานของจิตคิดปรุงอยู่ทั้งวันทั้งคืน แม้แต่หลับยังละเมอเพื่อฝันไป นั่นก็คือความคิด ถ้าหากคนเราหลับสนิทจริง ๆ แล้วจะไม่ฝัน การฝันนั้นคือความคิดปรุงภายในการหลับของตัวเอง ที่เรียกว่าฝันสดคือคิดอยู่เดี๋ยวนี้ อย่างพวกเราทั้งหลายคิดนี้ มันฝันสด ๆ ร้อน ๆ อันนี้อย่างหนึ่ง นี่มันยุ่ง เพราะฉะนั้นจึงให้ได้รับความสงบบ้างในวันพระเช่นนี้ ให้ได้ระลึกถึงกัน

พระพุทธเจ้าทรงฉลาดมาก มีความเมตตาต่อสัตว์โลกมาก ได้ทรงทำความ
 อุตส่าห์พยายามเต็มพระสติกำลังความสามารถของพระองค์นั้นแล วิธีการใดที่โลกทั้ง
 หลายจะได้รับความร่มเย็นเป็นสุข พระองค์ไม่เห็นว่าเป็นความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า
 เป็นความลำบากลำบาก ทรงอุตส่าห์พยายามด้วยพระเมตตาถ้วน ๆ จนกระทั่งถึงวัน
 ปรีณิพพาน แม้คืนจะปรีณิพพานยังแสดงพระเมตตาอย่างเต็มส่วนให้เห็นชัดเจนอีก

ขณะนั้นมีสุภททปริพาชกจะเข้ามาทูลถามปัญหา เพราะทราบแล้วว่าพระพุทธ
 เจ้าจะมาปรีณิพพานในคืนวันนี้ จะไม่มีเวล่ำเวลาเลยในการศึกษารธรรมะกับท่าน ก็ต้อง
 รีบมา พอมมาแล้วก็ถูกพระอานนท์กีดกันไม่ให้เข้าเฝ้าด้วยแสดงเหตุผลว่า เวลานี้พระ
 องค์กำลังประชวรหรือว่าลำบากอยู่มากแล้ว พระองค์ทรงทราบจึงเรียกพระอานนท์มา
 รับสั่งถาม พระอานนท์ก็ทูลตามเรื่องว่ามีปริพาชกคนหนึ่งเข้ามาหา ออยากมาทูลถาม
 ธรรมะ เอ้อ ให้เข้ามา ๆ นั้นฟังซิ เราที่มาปรีณิพพานที่นี้ก็เพื่อคน ๆ นี้แหละคนหนึ่ง
 ให้เข้ามาเดี๋ยวนี้ ๆ

พอเข้ามาก็ถามถึงเรื่องศาสนาต่าง ๆ ศาสนาไหนดีกว่าศาสนาของตนดี ศาสนา
 อะไรก็ว่าศาสนาตนดี แล้วความจริงเป็นยังไง เอ้อ อย่าถามไปมากเลยเวล่ำเวลาของเรา
 ไม่พอ เราจะพูดให้ฟัง ศาสนาใดมีมรรค ๘ คือ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปิ จนกระทั่งถึง
 สัมมาสมาธิ ศาสนานั้นเป็นศาสนาที่สมบูรณ์ เป็นศาสนาที่ดีแท้ แล้วก็ให้คุณพูดง่าย ๆ
 ว่าให้คุณเอาอันนี้ไปปฏิบัตินะ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปิไปเรื่อยไป และพยายามทำเอาให้
 เต็มที่ในคืนวันนี้ แล้วก็สอน พอสอนเสร็จแล้วก็รับสั่งให้พระอานนท์บวชให้ เพื่อจะได้
 เป็นปัจฉิมสาวกองค์สุดท้ายในคืนวันปรีณิพพาน พระอานนท์นำไปบวชในเวลานั้น พอ
 บวชแล้วก็บำเพ็ญสมณธรรม ได้บรรลุธรรมเป็นถึงขั้นพระอรหันต์ในคืนวันนั้น ตรงกับ
 วันพระองค์ปรีณิพพานพอดี

นี่แสดงถึงพระเมตตาอันสุดส่วนของพระพุทธเจ้า ไม่ทรงเห็นว่า โอ๊ย เราลำบาก
 มากแล้ว เราประกาศพระศาสนามาตั้ง ๔๕ ปีแล้ว ให้เราพักผ่อนบ้างเถอะ เวลานี้เรา
 กำลังจะตาย อย่างมากจนเรานักเลย พระองค์ไม่เห็นว่าเป็นว่า ถ้าหากจะว่าก็มีแต่หลวงตาบัวที่
 ตัวเท่าหนูแต่กิเลสตัวเท่า ๆ ภูเขานั้นแหละ ใครมาก็ดูเอา มาอะไรมาไม่รู้จักเวล่ำเวลา
 ดูเขาบ้าง นี่เป็นคนละแบบนะ พระพุทธเจ้าเป็นแบบหนึ่ง หลวงตาบัวว่าเป็นลูกศิษย์
 พระพุทธเจ้าไปอีกแบบหนึ่งนะ ใครจึงรำลือว่าหลวงตาบัวนี้ดูมากที่สุดเลย ทำไมจะไม่ดู
 มากยิ่งไง หลวงตาบัวจะตายก็ดูเอาซิ พวกท่านจำเอานะเรื่องอรรถเรื่องธรรมที่สอนนี้ พระ
 องค์ทรงเมตตาขนาดนั้นละกับพวกเราทั้งหลาย เรายกตัวอย่างเพื่อหมายเอาที่ต่างหาก
 นะ

ธรรมที่สอนไว้ ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นนี้ ท่านกล่าวไว้พอประมาณเท่านั้น เหมือนกับยาแก้โรคมะเร็ง ๘๔,๐๐๐ ขนาน ความจริงถ้าเพียงเท่านี้แล้วจะไม่ทันกับโรค เพราะโรคมะเร็งหลายชนิดมีหลายประเภทในหลายบุคคลในหลายสัตว์ ยามีเพียงจำนวนน้อย ๆ ไม่พอ อันนี้ก็เหลืออยู่ภายในหัวใจของสัตว์โลกมีจำนวนมากมากมายกอง หลายแง่หลายสนหลายคมมาก ธรรมะจะมีเพียง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นนี้ไม่พอกับความต้องการ ไม่พอกับความจำเป็นที่จะปราบปรามกิเลสตัณหา ซึ่งเป็นโรคสำคัญอยู่ในจิตใจสัตว์นั้นเลย จึงมีมากกว่านั้น แต่เห็นว่าจะพินเพื่อเหลือกำลังที่จะจดจำเอา ได้แก่ พวกปุถุชนเราทั้งหลาย ท่านจึงจดจารึกมาเพียง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นนี้เท่านั้น นี้ล้วนแล้วแต่เป็นยารักษาโรคภายในใจ

โรคกิเลสตัณหา โรคความโลภความโกรธความหลง นี่ละเป็นตัวสำคัญ มันฝังอยู่ในจิตใจของเรา แล้วให้ได้เอาธรรมะ เฉพาะอย่างยิ่งจิตตภาวนาไปประจบบัณฑิตของเรา ประเภทที่มันคิดยุ่งเหยิงวุ่นวายตลอดเวลาให้สงบลงบ้าง จะเป็นความดีงามในวันพระหนึ่ง ๆ ที่ผ่านมา ไม่ให้เสียไปเปล่า ๆ ทั้ง ๆ ที่เราเกิดมากับโลกนี้ผ่านมาแล้วก็ วันพระ เดือนหนึ่งมีกี่วันพระ ปีหนึ่งมีกี่วันพระ แล้วคนหนึ่ง ๆ เกิดมาผ่านวันพระมาแล้วก็ปีก็เดือน เคยสนใจกับวันพระไหม มีแต่สนใจกับวันโยมวันฆราวาสวันยุ่ง ๆ ยุ่งมาตลอด บางคนตั้งแต่วันเกิดมาจนกระทั่งวันตายไม่เคยมีศาสนาเลยก็มี โอโห เหลือประมาณ ถ้าว่าหยาบก็หยาบเหลือประมาณ ถ้าว่าเป็นโรคก็โรค ไอ.ซี.ยู หมอดูไม่ได้ ยาเข้าไม่ถึง มันสมควรแล้วหรือพวกเราก็คือเป็นประเภทนั้น

เราอย่าให้เป็นคนประเภทนั้นซิ ให้เป็นประเภทที่เข้าหาหมอก็ก็นำหวังได้หาย โรคออกมา อย่าเข้าไปตายทิ้งเปล่า ๆ ไปไหนก็ให้มีหวัง อยู่ในโลกนี้ก็ให้มีความชุ่มเย็นภายในจิตใจ เพราะการสร้างความดี ไปโลกหน้าก็ให้มีความดีติดตัวไป เพราะเราสร้างความดีไว้แล้วแต่กาลหลัง คือตั้งแต่คราวเป็นมนุษย์อยู่นี้ จะไม่เสียที

นั่นละ ท่านประกาศวันพระไว้ให้ท่านทั้งหลายได้ทราบ ว่า วันพระเป็นวันสำคัญสำหรับประชาชนทั้งหลาย จะได้ระลึกถึงความดีงามทั้งหลายและบำเพ็ญความดีงามเข้าสู่ตน อย่าให้เสียวันเสียเวลาล่าช้าไปเปล่า ๆ ท่านเอาเพียงว่าเดือนหนึ่งมีเพียง ๔ วันเท่านั้น นอกนั้นปล่อยให้ประกอบหน้าที่การงาน วังไต่วังเหื้อเพื่อธาตุขันธ์ เพื่อสกลกาย เพื่อความเป็นอยู่ เพื่อเอาชีวิตรอดไป ว่าอย่างนั้นเถอะนะ นอกจากนั้นในวันพระก็ให้บำเพ็ญให้ระลึกถึงคุณงามความดีเพื่ออาหารเข้าสู่ใจ

อาหารของธาตุของชั้นนั้น คือ ข้าว น้ำ วัตถุต่าง ๆ อาหารของใจ ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา เป็นบุญเป็นกุศลรวมเข้ามาสู่ใจของเรา นี่คือน้ำอาหารของใจ ใครมีอาหารของใจนี้ ใจจะเป็นผู้มีความรื่นเริงเป็นสุข ไปเกิดก็เกิดในสถานที่ที่ดีดีที่เหมาะสม สมความ

มุ่งมาดปรารถนา นอกจากนั้นก็มีบุญมาก ๆ แล้วก็ผ่านพ้นถึงนิพพาน ไม่ต้องมายุ่งเหยิง วุ่นวายในการเกิดการตายนี้อีกเลย นี่เพราะความดีเพราะอาหารของใจมีมาก ล้วนเป็นอาหารดี ถ้าสิ่งที่ชั่วนั้นไม่จัดว่าเป็นอาหาร แต่เป็นยาพิษเผาจิตใจของเรา นั้นไม่ใช่ของดี ขอให้พากันละเว้นบ้าง อย่างน้อยก็บ้าง ละเว้นได้มากเท่าไรก็ยิ่งดี วันพระวันหนึ่ง ๆ อย่าให้เสียเวลา เวลาวันพระได้ผ่านไปเปล่า ๆ วันประเสริฐผ่านไป เราเอาแต่ความโง่เอาแต่ன்றกอเวจีเผาหัวใจเราอยู่ทั้งวันทั้งคืนไม่ว่าวันพระวันโยม มันถูกต้องดิงามแล้วหรือ

เราเป็นมนุษย์ทั้งคน ฉลาดกว่าสัตว์ ทำไมจึงโง่กว่าสัตว์ บทเวลาถึงบทเช่นนี้เข้ามา ให้เราถามเราอย่างนั้น อย่าให้คนอื่นไปถามนะ เตี้ยวเกิดโมโหโทโส แทนที่จะแก้กิเลสกลับเพิ่มกิเลสขึ้น ถ้าเราถามเราแล้วกิเลสจะหลุดลอยไป เราจะรู้ได้ในตัวของเรา

เออละ